

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opera Mystica V. Ac Mystici Doctoris F. Ioannis A Crvce
Primi Religiosi Discalceati Ordinis B. V. M. De Monte
Carmelo Et Seraphicæ Virginis Theresiæ fidelissimi
coadiutoris**

Juan <de la Cruz>

Coloniæ Agrippinæ, 1639

Cantvs III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37873

CANTVS II. VERSVS VI.

In hoc tam perfectæ vitæ statu, semper anima veluti festiua incedit & iucunda, ac ingenti quodam perficitur Dei iubilo, & veluti nouum quoddam semper percipit canticum, lætitiâ, amore, ac excelsi status sui notitiâ permixtum; Et interdum exultans in illa lob verba in spiritu suo prorumpit. *Gloria mea semper inuouabitur, & sicut palma multiplicabit dies.* id est, non permittet *Dav*s veterascere, sicut prius gloriam meam: & ipse dies meos multiplicabit (hoc est merita mea vsque ad cælum) sicut palma germina sua. Quidquid tandem Psalmo 29. dicit Dauid, cantat ipsa intra se Deo, præsertim verò duos illos postremos versus scilicet: *Conuertisti*

placitum meum in gaudium mihi, concidisti secum meum, & circumdediti me lætitiâ: vt cantes tibi gloria mea & non compungar (in hoc enim statu nullus illam attingit dolor) *Domine Deus meus in æternum confitebor tibi.* Experitur namque hic anima, tam sollicitum Deum in se delicijs demulcenda, adeoque pretiosis, delicatis ac euisceratis se verbis magnificari ac sublimari sentit; iamque vnum, iam alium ab eo recipere fauorem; vt videatur illi, nullam aliam in mundo superesse animam, cui blandiatur, & quâ oblectet, nec aliqua alia re occupari, sed totum illum esse pro illa sola. Et sic ipsa rem hanc in Canticis fateatur dicens: *Dilectus meus mihi & ego illi.*

Car. 2. 16

CANTVS TERTIVS.

CANCION III.

SENSVS.

*O Lamparas de fuego!
En cuyos resplandores
Las profundas cavernas del sentido,
Que estaua escuro, y ciego,
Con estranos primores
Calor, y luz dan junto a su Querido.*

*O Lampades ignita
In quarum fulgoribus
Profunda sensus cauerua
Obscuro prius ac cæci,
In consuetis excellentijs
Calorem lucemque simul suo præbent dilecto.*

EXPLICATIO.

Summè nobis est hic necessarius fauor diuinus, ad Cantus huius profunditatem explicandam, magnaue requiritur Lectoris attentio: nisi enim rerum istarum experimentum habeat, non mediocriter obscura, illi erunt ea de quibus in Cantu isto differitur: sicut è contra, si ista experientia sibi sunt comperta, manifesta illi erunt & iucunda.

In Cantu isto intimas refert gratias anima Sponso suo, pro ingentibus donis, quæ per vnionem cum eo consecuta est: præsertim quia vnione ista mediante, multas sublimissimasque sui ipsius notitias contulit illi, quibus illuminatæ, amoreque inflammatæ ipsius potentia, & sensus, qui ante vnionem hanc obscurus erat & cæcus; Amoris calore ad correspondendum dilecto illustratur, quod & faciunt, eandem ipsam lucem & amorem ei qui eas adeo, diuinorum donorum infusione, amore inflammavit offerendo. Verus siquidem amans, tunc contentus satisfactusque est, cum quidquid est, & valet, & valere potest, & quidquid habet & habere potest, impendit dilecto, & quo istud maius ac præstantius est, eò libentius illud tribuit.

Veri amā
iū proprie
tate.

Pp 2

VER.

minis
ruce

era
stica

VT

20

VERSUS I.

O Lampades ignita!

*Dua sunt
Lampadū
proprietates,
lucere
videlicet
& ardere.*

Supposito primo loco duas esse Lampadum proprietates: Lucere videlicet & ardere; ad versum istum intelligendum, sciendum est, Deum in sua vnica & simplici essentia, omnes attributorum suorum virtutes esse & excellentias. Est namque omnipotens, est sapiens, est bonus, est misericors, est iustus, est fortis, est suavis & amabilis: est denique cætera attributa & virtutes, quas de ipso in hac vita non cognoscimus. Et cum ipse sit hæc omnia; quando vnus est animæ, & placet illi, seipsum singularissimâ ei manifestare notitiâ, animaduertit ipsa, & quantum patitur fides, perfectè profundeque virtutes istas, & excellentias omnes in vnica & simplici essentia agnoscit. Et cum quælibet earum, sit ipsum esse Dei, quod est, PATER, FILIUS, & SPIRITVS SANCTVS, cumque vnum quodque attributorum istorum sit ipsemet Deus, & Deus infinita lux sit, & immensus ignis diuinus (vt superius dictum est) hinc est, quod secundum quodlibet attributorum istorum luceat & ardeat tanquam verus Deus. Atque ita secundum notitias istas, quas ibi de Deo habet anima in vnitate cognitas est animæ, ipsemet Deus, lampades multæ, siquidem vnus cuiusque notitiam habet, & quælibet illarum, amoris calorem suo modo præbet illi, & omnes illæ in vna sunt simplici essentia, omnesque sunt lampas vna; quæ lampas est omnes istæ lampades, lucet enim & ardet omnibus modis. Quam rem cum cognoscit anima hæc sola lampas, est illi multæ lam-

*Attributa
diuina sūt
lampades
ignita.*

*Deus est anima
lampades multæ.*

pades; licet enim ipsa vna sit, omnia potest, & vniuersas continet virtutes, & omnes colligit spiritus. Et sic dicere possumus multifariam lucere illam & ardere, in modo vno: lucet enim & ardet vt omnipotens, & lucet & ardet vt sapiens, & lucet & ardet vt bonus &c. intelligentiam & amorem conferendo animæ, seque illi (quantum capax est) secundum omnes illas manifestando. Nam splendor, quem illi lampas præbet, in quantum est omnipotentia, efficit in anima lucem caloremque diuini amoris quatenus est omnipotens: & secundum hoc, iam Deus est illi lampas omnipotentia, lucens & ardens, secundum istud attributum. Splendor quoque, quem præbet illi lampas ista in quantum est sapientia, producit in ea amoris diuini calorem, quatenus sapiens est, & eodem modo de reliquis attributis Philosophandum est: lux etenim quam vnus cuiusque attributorum istorum & cæterorum omnium confert illi Deus, producit simul in anima diuini amoris calorem, in quantum talis est, atque ita in sublimi communicatione ista, & prælibatione (quæ, vt ego arbitror, est ex supremis, quæ ei in hac vita præstare potest) est illi Deus innumerae lampades, lucem & amorem ei præbentes. Lampades istæ in monte Sinai monstræ sunt, vbi celeriter coram eo transiente Deo, festinus procidit in terram, & quasdam ex illis, quas in eo intuirus est, protulit excellentias, & secundum illa quæ viderat ardentem eum amando, ea hisce verbis distinctè deprompsit. *Domine Deus misericors & clemens, patientis & multa miserationis, ac verax, qui custodis misericordiam in millia, qui auferis iniquitatem & scelera atque peccata; nullusque apud te per se innocens est.* Ex quibus constat, præstantiora quæ ibi agnouit & dilexit Moyses attributa.

attributa & virtutes; fuisse omnipotentiam, dominium, & misericordiam, iustitiam Dei que veritatem; quæ certe sublimissima fuit cognitio, & excelssima amoris delectatio.

Vnde obseruandum est I. delectationem raptumque amoris, quem in igne lucis lampadum istarum suscipit anima, immensum esse, & prorsus admirabilem, adcoque copiosum ac esse oportet, à multis ortum lampadibus, quarum quælibet vrit amore, vnius ardore ad alterius ardorem; & vnius flammâ, ad alterius flammam conferente; sicuti etiam vnius lux, alterius promouet lucem; vniuersæque vna lux, & vnus ignis effectus, & quælibet ignis vnus.

1. Animam in subtiles & delicatas flammâs infinite absorptam; & in vnaquaque illarum subtiliter fauciatam, & in omnibus illis amplius plagatam, subtiliusque in amore vitæ vulneratam, oprime animaduertere amorem illum, vitam esse sempiternam, quæ est honorum omnium aggregatio: dicti etiam illius Sponsi in Canticis veritatem agnoscere nimirum, *Lampades enim, lampades ignis at que flammarum.* Si enim vna sola istarum lampas quæ coram Abrahamo transijt non mediocrem illi incussit horrorem, Deo per quandam rigidæ iustitiæ, qua cum Cananeis erat vlurus, notitiam transeunte: quanto plus lucis delectationis amorisque vniuersæ istæ notitiarum Dei lampades, quæ hinc tam amicabiliter amabiliterque fulgent, producent, quam, sola illa tenebrarum horroresque Abrahamo ingessertit.

Quanta, quamque præstans, & quot modorum erit lux & voluptas tua! (ò anima) quandoquidem in omnibus, & ex omnibus istis, sentis tibi gaudium amoremque ipsius ab eo communicari, dum te secundum virtutes suas, & attributa proprietatesque diligit. Ille enim qui dili-

git alium, eique benefacit, secundum conditione suâ ac suas proprietates, honorat illum, & ei benefacit. Eodè modo sponsus tuus in te; cum sit omnipotens, confert tibi dona; & te amat cum omnipotentia; & cum sapiens sit, percipis te amari cum sapientia, cum sit ipse bonus, sentis te amari cum bonitate, cum sit sanctus, sentis te cum sanctitate amari, & sic in alijs: Cumque ipse liberalis sit, sentis etiam eum te liberaliter, absque alicuius commodi intuitu, sed duntaxat vt tibi benefaciat amantem hilariterque faciem istam suam gratiarum plenam ostendentem ac dicentem tibi. *Tuus sum ego, & pro te, & placeat mihi, quod talis sim quali ego sum, vt me tibi dem & sim tuus.* Quis igitur ò fortunata anima verbis assequetur id, quod tu sentis; videndo te hoc modo dilectam ac cum tanta æstimatione sublimatam: & exaltatam! ventrem tuum qui est voluntas tua, dicemus esse sicut aceruum tritici obtectum & vallatum lilijs; nam in istis panis vitæ granis, quæ tu coniunctim degustas, virtutum lilia, quæ circumdant te, delicijs te demulcent. Istæ enim regis fillæ, quæ sunt virtutes specierum suarum aromaticarum fragrantia (quæ species, notitiæ sunt quas tribuit tibi) stupendo modo te oblectant, & ipsis tu tantopere es immersa & perfusa, vt etiam sis puteus aquarum viuientium, quæ fluunt impetu de monte Libano, qui est Deus; in quo tu secundum vniuersam animæ tuæ hârmONIam mirum in modum lætificaris; vt etiam impleatur in te illud Psalmistæ effatum *Pf. 45. 5.* *Ignis iamm padu istarum est etiam fons aqua viu-*

igit alium, eique benefacit, secundum conditione suâ ac suas proprietates, honorat illum, & ei benefacit. Eodè modo sponsus tuus in te; cum sit omnipotens, confert tibi dona; & te amat cum omnipotentia; & cum sapiens sit, percipis te amari cum sapientia, cum sit ipse bonus, sentis te amari cum bonitate, cum sit sanctus, sentis te cum sanctitate amari, & sic in alijs: Cumque ipse liberalis sit, sentis etiam eum te liberaliter, absque alicuius commodi intuitu, sed duntaxat vt tibi benefaciat amantem hilariterque faciem istam suam gratiarum plenam ostendentem ac dicentem tibi. *Tuus sum ego, & pro te, & placeat mihi, quod talis sim quali ego sum, vt me tibi dem & sim tuus.* Quis igitur ò fortunata anima verbis assequetur id, quod tu sentis; videndo te hoc modo dilectam ac cum tanta æstimatione sublimatam: & exaltatam! ventrem tuum qui est voluntas tua, dicemus esse sicut aceruum tritici obtectum & vallatum lilijs; nam in istis panis vitæ granis, quæ tu coniunctim degustas, virtutum lilia, quæ circumdant te, delicijs te demulcent. Istæ enim regis fillæ, quæ sunt virtutes specierum suarum aromaticarum fragrantia (quæ species, notitiæ sunt quas tribuit tibi) stupendo modo te oblectant, & ipsis tu tantopere es immersa & perfusa, vt etiam sis puteus aquarum viuientium, quæ fluunt impetu de monte Libano, qui est Deus; in quo tu secundum vniuersam animæ tuæ hârmONIam mirum in modum lætificaris; vt etiam impleatur in te illud Psalmistæ effatum *Pf. 45. 5.* *Ignis iamm padu istarum est etiam fons aqua viu-*

in
ruce

era
stica

III
20

dum ignem, est tamen ignis iste hoc loco ita suavis, ut quamvis sit immensus, sit tamen instar aquarum vitæ, quæ satiant, & cum eo impetu ac plenitudine quam spiritus desiderat sitim sedant. Atque ita, quamvis sint lampades ignis, sunt nihilominus aquæ spiritus vitæ. Sicut etiam aquæ illæ, quæ super Apostolos descendunt, etiam si lampades essent ignis, erant etiam purissimæ & limpidissimæ aquæ (Ita enim appellavit illas Ezechiel Propheta, quando aduentum illum Spiritus sancti prædixit dicens: *Et effundam super vos aquam mundam: & spiritum meum ponam in medio vestri.* Eodem modo communicatio ista quamvis ignis sit, est etiam aqua: fuit enim sacrificij igne, quem abscondit Hieremias figuratus, qui quamdiu latuit aqua erat, quando verò exterius inseruiebat sacrificio, erat ignis. Et eodem modo spiritus iste diuinus, quatenus in venis animæ est absconditus, est velut aqua suaui ac delectabilis, spiritus sitim extinguens: quatenus vero in sacrificio amandi exercetur, est viva ignis flamma & ista sunt actus dilectionis lampades de quibus loquitur in Canticis, Sponsam dicebamus dum ait. *Lampades eius, lampades ignis atque flammarum;* quas hoc loco sic appellat anima; quia non solum illas in se, tanquam sapientiæ aquas; sed etiam tanquam amoris ignem in actu amoris degustat dicens:

O Lampades ignita!

Et quicquid tandem in isto passu dici potest, minus est eo, quod reuera est, sed si consideretur, animam istam in Deum esse transformatam: aliqua ratione intelligi poterit, qualiter in rei veritate esse & sit fons aquarum viventium, in igne amoris qui Deus est, ardentium & abullientium,

VERSUS II.

In quarum fulgoribus.

IAm expl'caui fulgores istos, communicationes esse diuinarum istarum lampadum, in quibus vnica anima potentij suis; memoria scilicet, intellectu & voluntate iam illustratis, & in notitijs suis amabilibus vnitis, fulget & splendet. Quod hoc modo accipiendum est, nihil. Quod hanc fulgorum seu splendorum illustrationem, nõ esse illius instar, quam materialis flamma producit, cum flammigerationibus suis, res quæ sunt extra illam, illuminat & calefacit; sed esse veluti illam, quæ res intra se manentes illustrat & accendit, & hoc modo se anima in hoc statu habet & propterea ait:

In quarum fulgoribus.

Quod idem est ac dicere; intra, non prope, intra ipsarum splendor, in ipsis lampadum flammis, anima in flammam transformata ipso, vnde simile meam dicemus, aëri intra flammam manenti accenso & in ignem transformato; flamma quippe nil aliud est, quam inflammatus aë; motus autem quibus flamma illa mouetur, nec solius sunt aëris, nec solius ignis, sed aëris simul & ignis, ignis verò aërem, quem in se inflammatum continet, ardeat facit. Ad eundem modum & formam, intelligemus; Animam cum suis potentij, intra splendoris diuinos illustratam esse, motus quoque flammæ istius, qui sunt euibrationes & eiaculationes flammæ (vti diximus) nec à sola fieri anima, quam in Spiritu sancti flammam est transformata, neque à solo illo; sed ab ipso & anima

anima simul, mouente eò animam, sicut ignis inflammatum aërem mouet. Et sic motus isti Deo & animæ communes, sunt veluti Dei glorificationes, quibus animam beat. Vibrationes enim istæ & motiones, lusus sunt & iucunda festa, quæ in secundo Primi Cantus Versu Spiritum sanctum exercere, & celebrare in anima dicebamus, in quibus videtur semper illi velle vitam sempiternam perfectè conferre. Et ita motiones illæ, flammæque eiaculationes, quasi prouocationes sunt & irritamenta, quibus stimulat animam, vt finiat transfere illam ad perfectam suam gloriam, serid iam illam in seipsum introducendo. Ad eum prorsus modum, quo ignis vniuersos motus & agitationes, quas in aëre, quem intra se inflammatum continet efficit, eò dirigit vt illum ad suæ spheræ celsitudinem euehat: omnesque illæ vibrationes eò tendunt, vt quanto citius illum sursum abripiant: sed quoniam aër in sua propria versatur spheræ, idcirco conatus ignis irritus est. Vnde etiam si motus isti Spiritus sancti, ardentissimi potentissimique sint ad animam, ad multam gloriam absorbendam nihilominus res hæc non perficitur, donec adueniat tempus, in quo ex spheræ aëris vitæ huius mortalis egrediatur, possitque spiritus sui centrum, vitæ perfectæ in Christo introire. Apparitiones istæ seu demonstrationes gloriæ in Deo, quæ dantur hîc animæ, frequentiores sunt, quam esse solebant & perfectiores ac magis stabiles; in futura vero vita perfectissimæ erunt, nullique alterationi maioris vel minoris visionis obnoxia, & absque vlla moruum vicissitudine aut interstitio. Tuncque manifestè cernet anima, quomodo, licet illi hîc videretur in illa moueri Deum, in seipso tamen minime mouetur: sicut & ignis in sua spheræ

non mouetur. Porro fulgores, seu splendores isti inæstimabiles sunt gratiæ & fauores, quos Deus exhibet animæ, qui alio nomine obumbrationes dicuntur. Istæ autem in hoc statu (meo iudicio) ex maioribus sunt sublimioribusque quæ in hac vita in via transformationis esse possunt.

Pro cuius rei intelligentia, animaduertendum est; obumbrationem vmbre effectiorem significare: obumbrare autem, idem esse quod protegere & fauoribus cumulare; confestim enim, ac attingit vmbra, signum est, personam cuius est vmbra, propè esse ad fauendum & protegendum. Et idcirco Virgini Sacratissimæ dictum fuit, altissimi virtutem illi obumbraturam; adeo quippe propè eam accessurus erat Spiritus sanctus, vt superueniret illi.

Obseruandum autem est, vnamquamque rem habere & efficere vmbra, iuxta proprietatem figuramque suam, si res spissa est & opaca; obscuram spissamque reddet vmbra: si rarior fuerit & lucidior, vmbra quoque; efficiet clariorem: quemadmodum videre est in ligno & crystallo, quorum vnum quia opacum est reddit vmbra obscuram; quia verò aliud pellucidum efficit eam claram. Eodem etiam modo in spiritualibus euenit rebus; mors, est rerum omnium priuatio, vmbra igitur mortis, erunt tenebræ quæ etiam aliqua ratione omnibus rebus priuant. Ita appellat illam Psalmographus dicens: *Sedentes in tenebris & vmbra mortis*; siue illæ spirituales sint, spiritualis mortis, siue corporeæ, corporalis mortis. Vmbra etiam vitæ, lux erit: si vmbra fuerit diuina, lux erit diuina; si humana, lux erit naturalis. Atque ita pulchritudinis vmbra, erit velut alia pulchritudo, secundum formam & proprietatem pulchritudinis illius

*Splendores
isti alio
nomine
obumbrationes
dicuntur.*

*Quidnam
sit obumbratio.*

Luce. 35.

Ps. 106. 10.

in
ruce

era
stica

III
20

Op
mys

illius, cuius est umbra. Et fortitudinis umbra erit sicut alia fortitudo, iuxta figuram & proprietatem ipsius. Umbra etiam sapientia, altera erit sapientia: vel ut melius dicam, etis ipsa met pulchritudo, ipsa met fortitudo, ipsa sapientia in umbra, in qua cognoscitur eius rei forma & proprietas, cuius est umbra. His suppositis, qualis obsecro erit umbra, quam Spiritus sanctus facit animae, omnibus virtutum attributorumque suorum magnificentis? praesertim tam prope illam manendo, ut non qualitercunque tangat illam in umbra, sed maneat unitus in umbra, cum ipsa intelligente & degustante formam & proprietates Dei in umbra Dei? hoc est, intelligente & degustante, diuinæ potentiae proprietatem in omnipotentiae umbra, & intelligendo ac degustando sapientiam diuinam, in umbra diuinæ sapientiae: & denique gloriam Dei degustando, in umbra gloriae, quæ cognoscere & degustare facit proprietatem & formam gloriae Dei; & hæc omnia in lucidis & accensis transeunt gerunturque vmbis: quando quidem Dei attributa, eiusque virtutes, lampades sunt, quæ cum splendentes sint & accensæ: secundum formam proprietatemque suam, splendentes & accensæ, & plurimas in vna sola essentia vmbas efficere debent. O quid erit, videre hic animam experimentum capientem virtutis, figuræ illius, quæ Ezechiel in illo quatuor formarum & figurarum animali, & in illa quatuor rotarum rota conspexit! intuentem inquam, earum aspectum lampadum & aspicientem rotam, quæ est sapientia, plenam oculis intus & foris, quæ sunt admirabiles sapientia, notitia, audientem etiam sonitum, quem incedendo faciebant, qui erat sonitus, quasi multitudinis exercituum, qui significat multas res in vnum conglobatas (quas hic anima in vno solo Dei,

per eam vnico passu transeuntis sonitu, cognoscit) & tandem sonitum illum, quem alas suas concutiendo edebant, degustantem, quem Propheta ait, velut sonitum aquarum multarum fuisse, & velut sonitum altissimi Dei: quæ omnia impetuum aquarum diuinarum significant, ad quarum defluxum Spiritus sanctus in amoris flammâ transeuerberat animam, fruiturque hic anima Dei gloria in sua protectione, & fauore vmbæ ipsius, sicut etiam dicit ibi Propheta visionem illam, gloriae Domini similitudinem fuisse. *Uisio similitudinis gloria Domini.* O quam sublimata est hæc forlix ista anima! O quam magnificentis! Quanta admiratione tenetur rerum earum, quas intra limites fidei conspicit, quis digne verbis assequi poterit? cum quanta in super abundantia quæ diuinorum istorum splendorum immerfa, vbi Pater æternus larga & liberali manu, irriguum superius & inferius concedit: siquidem dum aquæ istæ irrigant animam, corpus etiam penetrant.

O certè rem admirabilem, quod cum istæ attributorum diuinorum lampades, sint vna simplex essentia: in ipsa tamen concipiatur & cognoscatur lampadum istarum distinctio, videaturque qualibet earum ita accensa, sicut alia, quamuis vna substantialiter sit alia! O deliciarum abyssi: tanto affluentior copiosiorque quanto diuinitate tua in unitate & simplicitate infinita, magis sunt collectæ. Vbi rariore cognoscitur & degustatur vnum; ut non impediatur cognitio, & suauitas altitius: imo qualibet res in te lux est, quæ non impedit aliam: Et propter puritatem & claritatem tuam: o sapientia diuina! multa cognoscuntur in te in vno: tu es enim thesaurorum æterni Patris depositum.

(†) VER.

VERSVS III.

Profunda sensus cauerna.

§. 1.

Ista cauerna potentia sunt animae: memoria nimirum, intellectus & voluntas: quae tam sunt profundae, quam ingenium bonorum capaces; siquidem non expletur, nisi infinito: ex eo etiam quod dum sunt vacuae patiuntur, aliquo modo conijcimus, quantum latentur & delicijs affluant, quando Deo suo sunt plenae cum per vnum contrarium cognoscatur aliud. Obseruandum est in primis; istas potentiarum cauernas, quando ab omni creaturarum amore repurgatae & emundatae non sunt, nequaquam ingens profundae capacitatis suae vacuum sentire. Nam quaelibet minima res, quae illis adhaereat, satis est in hac vita ad illas implicandas, & velut stupidas efficiendas, vt damnus suum non sentiant, neque immensorum bonorum suorum defectum seu iacturam animaduertant, suamque agnoscant capacitatem. Estque res profecto admiratione digna, quod cum immensorum bonorum capaces sint, sufficiat minimum illorum ad taliter illas intricandas, vt illa perfecte recipere non valeant, donec omnino (sicut iam dicemus) euacuentur. At quando vacuae sunt & mundae, intoleranda prorsus est sitis & fames ac spiritualis sensus anxietas: cum enim profundi sint cauernarum istarum stomachi, profundè patiuntur; nam cibus, cuius inopia laborant, profundus etiam est, qui (vt dixi) Deus est. Iste porro tam acutus dolor seu sentimentum, vt plurimum circa illuminationis & purificationis animae fines contingere solet,

priusquam ad vniõnem perfectam, vbi iam potentiaefatianturperueniant. Cum enim spiritualis appetitus ab omni creatura, amoreque ipsius vacuum sit & purus; naturali temperamento amisso, iam est diuino attemperatus modo, habetque iam dispositum vacuum: nec tamen communicatur illi diuinum in vniõne Dei: vacuitatis porro sitisque istius dolor, plusquam mortis angustias parit, praesertim cum perforamen aliquod seu rimam, aliquis illi radius diuinus affulget, nec tamen communicatur. Et isti sunt, qui impatienti amore cruciantur, nec diu subsistere queunt, nisi aut optatis potiantur, aut intereant.

§. 2.

Quod ad primam cauernam, quam hic intellectum esse supponimus spectat: vacuum ipsius, est Dei sitis, quae tam ingens est, vt conferat eam David siti cerui (nullam aliam inueniendo maiorem, cui eam compararet) quando dixit. *Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum; ita desiderat anima mea ad te Deus.* Sitis verò hæc in aquas sapientiae diuinæ fertur, quæ est obiectum intellectus. Secunda cauerna est voluntas, & vacuum ipsius est fames Dei tam immensa, vt deficere faciat animam iuxta illud quod ait David. *Concupiscit & deficit anima mea in atria Domini.* Fames porro ista, est perfectionis amoris, quam anima intendit & optat. Tertia cauerna memoria est, & vacuum ipsius est consumptio, & animæ propter Dei possessionem liquefactio. Quemadmodum rem hanc obseruat Hieremias dicens: *Memoria memor ero* (hoc est valde recordabor) *& tabescet in me anima mea: Hac recolens in corde meo, ideo sperabo* Est ergo profunda cauernarum istarum capacitas; id

Qq enim

3.
mizis
ruce

era
stica

III
20

Prima ca-
uerna est
intelle-
ctus.

Pf. 41. 1.

Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum; ita desiderat anima mea ad te Deus.

Secunda
cauerna
est volun-
tas.

Pf. 83. 1.

Concupiscit & deficit anima mea in atria Domini.

Tertia
cauerna
est memo-
ria.

Thren. 3.
20. 21.

Memoria memor ero (hoc est valde recordabor) & tabescet in me anima mea: Hac recolens in corde meo, ideo sperabo

enim quod ipsa capere possunt, hoc est Deus, profundum est & infinitum, & sic earum capacitas, erit quodammodo infinita: ipsarum sitis infinita; fames etiam infinita & profunda: liquefactio quoque & dolor ipsarum, suo modo infinitus. Unde quando dolorem hunc patitur anima: quanquam non sit ille tam intensus, sicut in alia vita: videtur tamen viva quaedam illius imago, eò quod sit anima in quadam dispositione, suam plenitudinem recipiendi, cuius plenitudinis privatio, est illi maximus cruciatus: Quanquam afflictio hæc, alterius est temperamenti & naturæ; residet enim in sinibus amoris voluntatis: in hoc autem statu amor non mitigat dolorem: siquidem quanto maior est: tanto est propter Dei sui possessionem impatientior, quem cum immenso desiderio per singula expectat momenta.

§. 3.

Sed ô Deus meus! cum certum sit, quando anima in veritate desiderat DEUM: iam habere eum quem amat (vt Sanctus Gregorius ait) quomodo ergo patitur propter id, quod iam habet? Quod si in desiderio, videndi filium Dei quo Angeli flagrant (vt dicit S. Petr.) nullos reperitur dolor vel anxietas, eò quod iam eum possideant: consequens etiam videtur vt si anima desiderat Deum, quo plus eum desiderat, plus eum possideat: possessio autem Dei delectationem adfert & satietatem: tantò ergo maiorem facietatè delectationemque deberet sentire hæc anima, in desiderio isto: quantò maiori tenetur desiderio: siquidem tanto amplius Deum habet, vnde merito nec dolorem, nec afflictionem pati deberet.

Discrimē inter pos-

In hac quaestione notandum est discrimen quod inter possessionem Dei solum-

modo per gratiam, & possessionem eius etiam per vnionem reperitur: possessio enim per gratiam est reciproca beneuolentia, possessio verò per vnionem singularissimam quandam communicationem significat. Quod discrimen intelligere possumus ex differentiâ, quæ inter desponsationem & matrimonium intercedit: in desponsatione namq; contractus duntaxat quidam, & vna vtriusque partis voluntas, cum nonnullis desponsatæ monilibus & ornamentis, quæ illi Sponsus liberaliter largitur; interuenit: sed in matrimonio, personarum quoque vnio, & communicatio reperitur. In desponsatione, quamuis interdum videant se inuicem Sponsus & Sponsa, muneraque sicut diximus conferantur: sed non interuenit personarum vnio, quæ est desponsationis finis. Eodem modo, quando anima ad tantam in se suisque potentijs puritatem peruenit, vt voluntas ab alijs delectationibus & appetitibus peregrinis, secundum inferiorem superioremq; partem repurgatissima sit, ac integrè consentum suum, circa omnia ista Deo dederit; cum iam voluntas Dei & animæ in consensu prompto & libero vna sit, tunc dicemus peruenisse eam ad Deum per gratiam, in desponsatione & voluntatis conformitate possidendum. In quo desponsationis spiritualis animæ cum Verbo statu, insignes illi Sponsus exhibet fauores, & creberrimè amantissimeque visitat eam, qua in re maximas ipsa recipit gratias & delectationes: quæ tamen nullo pacto cum fauoribus delicijsque matrimonij spiritualis possunt conferri. Licet enim certum sit, ista fieri in anima ab omni creaturarum amore repurgatissima (non enim celebratur desponsatio spiritualis, donec istud fiat) nihilominus ad vnionem & matrimonium alijs dispositionibus positius Dei

Dei & uisitationum ipsius ac ampliorum donorum indiget anima, quibus illam exactius repurgat & pulchriorem, subtilioremque reddit, ut ad tam sublimem uisionem decenter sit preparata: qua in re non parum consumitur temporis, in quibusdam animabus plus, in quibusdam uero minus. Res hæc in illis, pro rege Asero electis puellis, adumbrata fuit: quæ licet è regionibus suis, parentumque suorum domibus abductæ fuissent: nihilominus antequam ad Regium admitterentur thalamum, anno uno (quanquam in Palatio) fuerunt reclusæ: ita ut dimidio anno quibusdam unguentis myrrhinis, aliisque odoribus aromaticis disponerentur altero uero dimidio anno, sublimioribus alijs linimentis: quibus peractis regium subibant cubile.

Tempore itaque desponsationis istius & expectationis matrimonij spiritualis, in spiritus sancti unctionibus, quæ iam sublimiora sunt dispositionum pro unione, cum Deo unguenta, solent esse caueratam animæ; anxietates præstantissimæ & delicatæ. Nam cum unguenta illa immediatus iam ad unione Dei disponant, (sunt enim Deo cõiunctiora) maiori propterea demulcent suavitate animã, eamque deliciofius ad ipsum alliciunt. unde caueratam istarum desiderium, subtilius multo est, ac profundius; nam Dei desiderium, ad uniuersum se cum eò, dispositio est.

S. 4.

O quam opportunus erat locus iste, ad animas quas Deus ad istas unctioes delicatas perducit admonendas, ut animaduertant quid faciunt, & quorum se manibus seu directioni committunt, ne retrocedant: nisi extra propositum nostrum, in quo nunc uersamur hæc tractatio uideretur. Verum tanta est compassio ac cõmi-

seratio, qua in inimicis præcordijs meis tangor, uident nonnullas retroire animas: quæ non solum non se sinunt taliter inungi, ut unctio ulterius progrediatur: sed effectuum ipsius iacturam faciunt: ut omnino prætermittere nolim, quin eis consulam quidnam illis ad tantum effugiendum damnum hac in parte factum opus sit: & licet tantisper à proposito deflectamus, absque mora tamen ad illud reuertemur: Et reuera uniuersa ista, ad intelligentiam proprietatis cauernarum istarum conferunt. Quia uero non animabus duntaxat istis, de quibus in præsentia agimus, & quæ tam prospero incedunt passu, ista sunt adeo necessaria; sed etiam omnibus alijs, quæ dilectum suum inquirunt, placet hæc de re differere.

Primo itaque loco sciendum est quod si anima Deum querit, multo eam magis à dilecto suo querit: & si ipsa transmittit illi sua amore prægnantia desideria, quæ ita illi suaviter olent, sicut uirgula sumi ex aromaticis myrrha & iuiuis procedens: ipse uicissim odorem unguentorum suorum ei transmittit, quibus eam trahit, & ad se currere facit; quæ unguenta, Diuinæ sunt inspirationes & attractus: qui, semper quod ab eo promanant, motiuis & incitamentis perfectionis legis diuinæ ac fidei (per cuius perfectionem debet semper anima ad Deum amplius accedere) præcincti sunt, & regulati. Quare intelligere debet anima, uoluntatem desideriumque Dei in uniuersis gratijs, quas illi unctioibus istis, unguentorumque suorum odoribus præstat, esse, disponere & præparare illam, ad alia sublimiora & delicatiora Deique temperamento magis cõformia unguenta, donec ad eò delicia tam puramque obtineat dispositionem, ut unione Dei, omniumque potentiarum suarum transformationem mereatur. Aniraduertit ergo

Qq 2 anima,

in
ruce

era
tica

III

24

Reciproca
Dei & a-
nima cor-
responden-
tia.
Cant. 3. 6.

Indicia ex
quibus ag-
nosci possunt
inspiratio-
nes seu in-
finitus ad
Deo pro-
uenire.

anima; in negotio isto Deum esse agens principale, qui illam debet dirigere, & quo ipsa ire nesciret (nempe ad supernaturalia; quæ qualiter se habeant, nec intellectus ipsius, nec voluntas, nec memoria nosse possunt) manu ducere: hæc inquam considerando, præcipuam suam curam studiumque ad hoc dirigere debet, ne ductori qui est Spiritus S. in via, per quam illam ducit, quæ in lege Dei & fide (sicut diximus) ordinata est & præscripta, obstaculum ponat.

Obstaculum istud seu impedimentum ponere illa potest; si se ab alio cæco duci permittat: cæci autem, qui eam à recto itinere abducere possent, sunt tres: Magister videlicet spiritualis, cacodæmon, & ipsamet anima.

*Necesse est
anima
proficere
cupienti i-
doneum
querere
magistrum.*

Quantum ad primum spectat, non mediocriter necessarium est anime proficere & non retrocedere cupienti considerato, cuius sese manibus credat, qualis enim fuerit magister, talis erit & discipulus, & qualis Pater, talis & Filius. Pro itinere porro isto, saltem pro sublimioribus eius rebus, imò etiam pro mediocribus, vix ductorem aliquem perfectum, secundum omnes quæ ad officium istud requiruntur partes reperiet. Debet enim esse sapiens, discretus, & rerum istarum experientia conspicuus. Ad rectam enim directionem gubernationemque spiritus, etsi fundamentum necessarium scientia sit & discretio, si tamen sublimiorum rerum experientia desit, ignorabit in illis quando à Deo conferuntur animæ, eam dirigere, magnoque posset illi detrimento esse: cum enim inexperiti Magistri itinera spiritus non intelligant, sæpe faciunt animas delicatarum vnguentorum istorum vntionem, quibus Spiritus sanctus sibi illas disponit perdere; eò quod alijs vilibus, quas ipsi legerunt modis

eas dirigant qui solis deseruiunt incipientibus. Cum enim eorum scientia ad solos se extendat, incipientes (quod vti nam ira sit) nolunt permittre animas, à principijs illis, discursibusque & imaginarijs modiseuolare (licet Deus velit eas ad maiora prouehere) quibus tamen ipsæ exigua admodum lucra conquirere possunt.

§. 5.

Vt autem res hæc manifestius constet sciendum est: Incipientium statum esse, meditationi insistere, & in actibus discursibus sese exercere. In statu isto necessarium est, vt suppedietur animæ materia, vt ex se, seu naturaliter discurrat, & interiores actus exerceat; & igne feruoreque spirituali sensibili vtatur: hoc enim modo sensus appetitusque, rebus bonis assuefacere conuenit, vt suauitate ista ille à sæculi rebus diuellatur.

At postquam istud aliquatenus iam effectum est, confestim incipit Deus prouehere eos ad istum contemplationis statum: quod valde citò breuique tempore fieri solet, præsertim in personis Deo in religione dicatis, eò quòd magis tempestiuè repudiatis sæculi rebus. Sensum appetitumque Deo adaptent & accommodent: quo facto, nil superest aliud, quam vt à meditatione ad contemplationem confestim gradum faciant: quod tunc fit, quando ià discursiui actus, propriæque animæ meditationes, nec non succi, primique sensitiui feruores cessant; & euanescent, non valente iam anima sicut prius discurrere, nec aliquid adminiculi per sensum reperire; sed in ariditate remanente: eò quòd præcipua negotiationis ipsorum summa

mutetur, & ad spiritum, qui sensui non subest transferatur. Et quoniam vniuersae operationes animae, quas ipsa ex se naturaliter exercere valet non nisi sensuum interuentu fiunt: hinc est quod in statu isto Deus sit particulare agens, qui infundit & docet; anima verò est illa, quae recipit, cui Deus in cōtemplatione bona admodum spiritualia confert, hoc est, notitiam simul & amorem diuinum, notitiam videlicet amorosam, absque eò quod anima actibus discursibusque suis utatur, non enim potest amplius eos sicut prius exercere.

§. 6.

Vnde tempore isto, contrasio omnino modo deducenda est anima, quam fuerit prius. Si enim antea suppeditabatur ei materia ad meditandum, & meditabatur; nunc potius illi est subtrahenda; nec meditando: siquidem (vt dixi) licet meditari conetur, nequitbit, distractionemque patietur. Quod si prius succum ac feruorem quarebat & reperiebat; iam illum respuat nec requirat: tantum enim abest vt illum inueniat industria sua, vt siccitatem potius eliciat; eò quod à bono quieto & pacifico quod in spiritu secretè illi confertur, per actionem seu operationem, quā ipsa medio sensu exercere vult, sese diuertit & distrahit; sicque vnius iacturam faciendo aliud quoque non exercet, eò quod non amplius tribuantur illi bona sensu mediante, sicut prius. Et propterea in statu isto nullatenus debet illi meditatio iungi, aut actuum vi discursus elicitorum exercitium, sed neque consolationi & feruori anxie & cum adhæsiōne inhiare debet. Hoc enim nil esset aliud, quam agentis primario, qui Deus est, obstaculum ponere, qui secretè & pacificè instillat animae sapientiam & amorosam notitiam, absque nimia actuum differentia, expressione vel

multiplicatione, quanquam interdum faciat eos cum aliqua temporis mora in anima distinctè fieri & expressè, tunc autem debet etiam anima soli amorosè ad Deum aduertentia seu attentioni intenta esse, nullos alios distinctos exprimendo producendoque; actus, præter eos, ad quos se sentit ab eo stimulari & inclinari, veluti passiuè se duntaxat gerendo, nullamque ex se adhibendo industriam; sed cum amorosa, simplici, sinceraque manendo aduertentia: illius instar, qui cum aduertentia seu attentione amoris aperit oculos. Nam cum Deus tunc tractet cum anima (quantum ad dandi modum spectat) per notitiam sinceram & amorosam; debet etiam anima agere cum eo; quantum ad receptionis modum attinet per notitiam & aduertentiam sinceram & amorosam, vt hoc pacto notitia cum notitia & amor cum amore connectantur. Necessarium quippe hic est, vt qui recipit, secundum eius quod recipit modum sese habeat, & non secundum alium, vt sic valeat eo illud recipere & retinere modo, quo illi confertur. Ex quibus manifestè patet, quod si tunc anima, modum suum conuetum discurrendi non intermitteret, minime bonum illud, nisi parce & imperfectè reciperet: vnde nec cum ea, cum qua ei tribuitur perfectione, illud communicaret: cum enim bonum illud tam superioris sit ordinis & infusum, tam angustus imperfectusque modus illud capere nequit. Vnde omnino, si tunc vellet anima ex se operari; aliter se habendo, quā cum aduertentia passiuæ, amorosæ, passiuæ admodum & tranquillè, absque pristino discursu manendo; bona quæ in notitia illa amorosa communicat ei Deus omnino impediret. Quæ bona in principijs communicantur ei in exercitio purgationis (vt diximus) postmodum autem, in

anis
ruce

era
tica

VT
24

maiori suavitate amoris. Quæ suavitas (vti dico & in veritate ita se res habet) si passiuè & iuxta Dei, non vero secundum animæ modum in anima recipienda sit; consequens est, quod ad eam suscipiendam, debeat manere anima ab omnibus valde expedita, otiosa, pacifica, & secundum Dei modum serena: veluti aer, quem quo fuerit ille purior, simplicior & pacatior; sol copiosius illuminat & calefacit. Quare nulli rei adhærere debet anima; non meditationi, non suauitati, siue illa sensibilis sit, siue spiritualis. Requiritur enim hic spiritus adeo liber, & in nihilum redactus, vt quælibet res, quam tunc anima efficere veller, aliquid singulare cogitando, vel discurrendo, vel consolationi cuiuspiam inhærere volendo; impeditura sit, perturbatura, strepitumque in profundo silentio, quod necesse est habere animam, tam in sensu quam in spiritu, editura, ne adeo profundam delicatamque Dei vocem, qua ad eor in solitudine ista loquitur, percipere possit, quemadmodum hoc per Oleam ipse dixit, &

*Ose. 2. 14.
Ez. 84. 9.*

ne in pace summaque tranquillitate auscultet & audiat anima sicut Dauid quid loquatur Dominus Deus; hanc enim pacem loquitur in ea. Quod cum ita contigerit, vt nimirum sentiat se anima in silentio & auditione collocari; amorosa etiam, de qua locutus sum aduertentia simplicissima esse debet, absque sollicitudine aut reflexione aliqua: ita vt quasi obliuiscatur illius, vt tota auditioni inhiat; vt hac ratione libera remaneat ad id quod tunc ab ea requiritur.

§. 7.

Hic otiositatis obliuionisque modus, cum aliqua semper interiori absorptione contingere solet. Quamobrem postquam iam anima istum sincerum & otio-

sum contemplationis statum ingredi coeperit, nullo tempore, nullaque occasione debet velle meditationes præ oculis habere, aut consolationibus suocisque spiritualibus inniti (quemadmodum Libri Primi Noctis Obscuræ capite decimo, & antea ultimo capite Libri Secundi, & Capite primo Libri tertij Ascensus Montis Carmeli fusè dictum est) sed potius debet manere abstracta & super omnia ista erecta, quemadmodum se facturum dixit Abacuc Propheta dicens: Super sensuum meorum custodiam strabo (hoc est inferius eos relinquendo) & figam gradum super munitionem potentiarum mearum (id est, non permitiendo eas vel vnicum cogitationis propriæ passum progredi) & contemplantor vt videam quid dicatur mihi (hoc est, id quod mihi communicatum fuerit passiuè suscipiam) Iam enim diximus; contemplationem, esse receptionem, fieri autem non potest vt sublimissima sapientia ista contemplationisque genus recipi possit, nisi in spiritu taciturno, & à succis notitiisque particularibus abstracto. Ita enim re hęc dicit Isaias: *Quem (inquit) docuit scientiam, & quem intelligere facit auditum; abstractos à lacte.* (hoc est à succis & consolationibus) & *auullos ab vberibus* (hoc est, à particularium notitiarum adminiculis.) Aufer ergo atomum, nebulam, & pilos & munda oculum, lucebitque tibi serenus sol, & videbis. Constitue in libertate serenæ pacis animam, eamque ab operationis tuæ iugo & seruitute libera; hæc enim est Ægyptiaca captiuitas (cum vniuersas istas operationes exercere paulo amplius sit, quam paleas ad coquendos lateres congregare) & duc eam ad promissionis terram, quæ fluit lacte & melle.

O spiritualis Magister considera; ad istam

istam libertatem otiumque filiorum sanctum, vocari à Deo ad desertum animam, in quo festiuis induatur vestibus, aureisque & argenteis monilibus despoliata iam Aegypto, diuitijsque ipsius direptis exornetur: hostibus præterea ipsius in contemplationis mari demersis, vbi Aegyptius, hoc est sensus, fundum, cui innitatur pes eius non reperiens, dimittit filium Dei liberum (qui est spiritus, angustus operationis suæ limites, ac terminos egressus) à vili suo intelligendi modo à suo rudi sentimento, & à sua paupere degustatione: vt DEVS suauæ Manna præbeat illi cuius sapor, quamuis vniuersos istos sapes & gustus, in quibus tu (ò Magister spiritualis) vis labore occupare animam contineat; nihilominus quia tantoperè delicatus est, vt in ore liquefiat, non sentietur, si alium gustum, seu suauitatem in aliqua alia re voluerit degustare, non enim illum recipiet. Studeas igitur eradicare ab anima vniuersas gustuum, consolationum ac meditationum cupiditates, nec illam aliqua cura aut sollicitudine rerum superiorum, & multo minus inferiorum perturbes ac inquietes, in omni quæ possibilis sit abalienatione ac solitudine eam collocandò. Quo enim hoc amplius obtinuerit, & quò citius ad istam otiosam tranquillitatem peruenerit: eò affluentius copiosiusque spiritus sapientiæ diuinæ amorosus tranquillus, solitarius, pacificus, suavis, raptor spiritus illi infunderetur; sentietque se interdum blandè sereneque raptam & fauciatam, nec tamen sciet à quo, nec vnde, nec quomodo; eò quod absque propria operatione in sensu iam explicato, fuerit illi spiritus iste communicatus. Et tantillum istius, quod Deus in isto sancto otio ac solitudine, operatur in anima, bonum est inæsti-

mabile, plus etiam quam anima, & ipsius director cogitare possint; nec tunc caperet, quantum suo splendebit tempore. Ad summum, id quod in præsentiperceptere poterit anima, est abalienatio & quædam ab omnibus rebus abstractio aliquando maior, aliquando minor, cum quadam suauis respiratione amoris, viraque spiritus: & cum quadam ad solitudinè pronitate, creaturarumque ac rerum sæcularium tædio; nam cum spiritus degustatur, quidquid carnis est insipidum fit. Interiora porro bona, quæ arcana hæc & quieta contemplatio imprimit animæ, quamuis ipsa nihil sentiente, profus sunt inæstimabilia: tandem enim sunt secretissimæ & delicatissimæ Spiritus sancti vnctiones, per quas diuitijs, donis & gratijs, arcane replet animam: nam cum DEVS sit; facit sicut DEVS, & operatur sicut DEVS.

§. 8.

Hæc itaque bona, istæ opes immensæ, istæ sublimes, delicatæque vnctiones & Spiritus sancti notitiæ, quas ob suam subtilitatem, exquisitamque puritatem, nec anima, nec qui de illis cum ea agit intelligit, sed duntaxat ille, qui eas ad gratificandam sibi magis animam confert; hæc inquam vniuersa, nullo negotio, hoc est, minima etiam, quam anima exercere voluerit operatione, sensum appetitumque; notitiæ alicui seu consolationi applicare volendo, perturbatur & impediuntur: quod certe graue damnum est magnoque dolore ac commiseratione dignum. O casum acerbum multæque admirationis! quod cum non appareat detrimentum, & nihil ferè illius, quod sese interposuit; tunc tamen maius incurrat damnum, magisque dolendum, & deplorandū damno illo quod multo

in
luce

era
tica

III
24

multo maius in animabus vulgaribus, quæ in statu adeò excelſæ exquisitæque elaborationis minimè verſantur; apparet. Vt ſi exempli gratia faciem aliquam perfectiſſimè depictam, rudis aliqua & imperita manus, vilibus impropijsque coloribus corrigere vellet; multo grauius notabiliusque eſſet hoc damnum, maiori que dolore & commiſeratione dignū, quam ſi alias vulgarioreſ deturparet imagines. Et cum tam ingens ſit damnum iſtud, maius etiam quam verbis exprimi poſſit; eſt tamen adeò commune & ordinariū, vt vix aliquis reperiat ſpiritalis magiſter, qui illud animabus, quas incipit Deus hoc modo ad contemplationis ſtatum prouehere, non inferat. Quoties. n. inungit Deus animā, delicatiſſima aliqua notitiæ amorosæ, ſerenæ, pacificæ, ſolitariae, ac valdè à ſenſu omnique eo quod cogitari poteſt alienæ, vnctiōe, nec permittit eam aliquid, ſiue de ſuperioribus, ſiue de inferioribus deguſtare aut meditari (eò quod occupet eam Deus vnctiōe illa ſolitaria ad otium ſolitudinemque prona) ecce aderit aliquis, qui fabri ferrarij inſtar, nil nouit aliud, quam malleis tundere, iſtūque ſæpius reperere, & quia nullam ipſe aliam calleret artem, dicet: Abi, relinque iſta, nil enim aliud ſunt, quam temporis amiſſio ac otioſitas, ſed reſume potius, meditationis actuumque exercitium; requiruntur enim ex parte tua actus & induſtriæ: iſta enim alia, nil aliud ſunt, quam deceptiones ac ſtoliditates. Arque ita, cum homines iſti orationis gradus, ſpiritusque itinera minimè intelligant, non animaduertunt actus illos, quos ab anima elici volunt iam finitos eſſe, diſcurſusque viam, quam carpere illam iubent iam eſſe peractam: ſiquidē iam anima illa ad ſenſitiuam peruenit abnegationem: non animaduertunt inquam, quod cum iam ad

*Vix aliquis ſpiritu-
alis magiſter reperi-
tur, qui damnum
notabile anima in
hoc ſtatu conſtituta
nō inferat.*

terminum peruentum ſit, viaque peracta, non eſſe cur amplius iter fiat, hoc enim nil eſſet aliud, quam iterum à termino recedere vnde non intelligendo, animam illam eſſe iam in via ſpiritus, conſtitutam, in qua non reperiuntur amplius diſcurſus, ſenſusque ceſſat, nec cogitatio Deum eſſe particulare agens, qui ſolitariam animam arcane alloquitur, alia craſſiorum notitiarum & ſuccuum vnguenta, ad quæ animam inducunt, illi ſuperliniunt: eamque ſolitudine ac recollectione priuant, & conſequenter ſublime quod in ea depingebat Deus opere, & ita nec vnum exeret anima, nec etiam proficit in altero.

§. 9.

Animaduertant enim huiusmodi homines & conſiderent, Spiritum ſanctum præcipuè eſſe agens primarium; animarum motorem, qui nunquam earum curam deponit, & ea, quæ ad illarum profectum, & vt meliori modo compendioſiusque ad Deum perueniant, alicuius eſſe poſſunt momenti, ſollicitè prouidet: ipſos autem nequaquam agentes eſſe, ſed inſtrumenta duntaxat, ad animas per fidei legisque diuinæ regulas dirigendas, ſecundum ſpiritum quem vniciue largitur Deus. Quamobrem hoc ſit vnicum ipſorum ſtadium, nō vt ſuo ipſorum modo, ac propriæ cōditioni diſpoſitionique accommodent & attemperent animam: ſed vt animaduertant (ſi tamen ſciunt) per quam viam ducat illam Deus: quod ſi hoc eos lateat, relinquant illam, nec perturbent: & diuino ductui ſe conformando, ſtudeant ad maiorem ſolitudinē, libertatem ac tranquillitatem eam inducere, amplam illi præbendo facultatem, vt nulli rei alligetur ſpiritum, quando eam Deus hac deducit via. Neque aſſigantur, ſintque anxij, nihil hoc modo fieri exiſti-
mandum.

mando: dum modo enim anima ab omni
notitia propria comparata industria & ab
omni appetitu, ac partis sensitiuæ amori-
bus in pura paupertatis spiritus abnega-
tione & in omnis tenebræ succique vacui-
tate auulsa & separata permaneat, ab om-
ni insuper vberè & lacte auulsa (hæc quip-
pe sunt illa, ad quæ ex parte sua præstan-
da, vniuersum studium conatumq; suum
adhibere debet anima, nec minus spiri-
tuales Magistri ei in rebus istis omnibus
abnegandis opem ferre) si inquam hoc se
modo gesserit anima, impossibile est secū-
dum modum procedendi bonitatis, mise-
ricordiæq; diuinæ, vt non faciat Deus id,
quod ex parte ipsius requiritur, imo mul-
to impossibilius est, quam vt sol serenū a-
pertumque locum radijs suis non feriat.
Quemadmodum etenim matutinus sol
domum tuam irradiat vt illam si recludas
aditus ingreditur: ita Deus, qui dū custo-
dit Israellem non dormitat, euacuatam in-
trabit animam, & eam bonis adimplebit.
Deus enim veluti sol animabus imminet;
vt illas ingreditur: tatis ergo sit spiritalibus
Magistris iuxta Euangelicæ legis per-
fectionem illas disponere; quæ in nuditate,
sensuq; ac spiritus vacuitate consistit,
nec velint vterius in ædificando progre-
di; officium enim istud solius Domini est,
à quo omne datum perfectum descendit.
Nisi enim Dominus ædificauerit domum
in vanum laborat qui ædificat eam. Ædi-
ficabit ipse ædificiū supernaturale in qua-
libet anima, sicut illi placuerit; dispone tu
id, quod naturæ est, operationes ipsius in
nihilum redigendo: istud enim est offi-
cium tuum: Dei autem (vt Sapiens ait) est,
ad supernaturalia bona, modis & vijs, tibi
& animæ ignotis eam dirigere. Non di-
cas ergo, animam non progredi, nihilque
agere. Nam si tunc non magis sapiunt ei
intelligentiæ aliæ quam antea; ad vltorio-

ra progreditur, ad supernaturalia tendit.
Sed dices; nihil distinctè intelligit. Imò si
tunc distinctè intelligeret; non progredere-
tur: Deus enim incomprehensibilis est,
intellectumque excedens. Vnde quo ma-
gis progreditur anima, eò magis debet à
se ipsa recedere, in fide ambulando, cre-
dendo, non autem videndo, hocque mo-
do magis approximat Deo, non intelli-
gendo, quam intelligendo in sensu expli-
cato. Et propterea non affligaris inde; si
enim non retroeat intellectus, notitijs di-
stinctis, alijsque vitæ huius intellectuoni-
bus occupari volendo ad vltiora pro-
greditur; ad vltiora autem progredi, est,
in fide magis ambulare. Intellectus verò
cum nesciat neque possit comprehende-
re qualis sit Deus, pergit ad eum non intelli-
gendo. Vnde hoc quod tu in eo reprehendis
ad ipsius bonum potius expedit illi, ni-
mirum vt intelligentijs distinctis se non
implicet, sed ambulet in fide perfecta.

§. 10.

Sed dices; voluntatem, nisi intellectus
distinctè cognoscat, ad minus otiosam fu-
turam, neque amaturam: non enim amari
potest nisi cognitum: Respondeo ita se re
habere in operationibus præsertim, acti-
busque animæ naturalibus, voluntatem
scilicet, non amare, nisi id quod distinctè
cognoscit intellectus. Sed illo tēporis spa-
tio, quo contemplatio, de qua loquimur
durat, quam infundit Deus in animā, mi-
nimè necessarium est notitiam distinctā
interuenire, & animam multos facere dis-
cursus; tunc enim communicat illi Deus
notitiam amorosam, quæ simul est veluti
lux calida indistinctè, tunc autem secun-
dum intelligentiæ modum, est etiam amor
in voluntate. Nam cum notitia generalis
sit & obscura; non valente intellectu di-
stinctè intelligere, quod intelligit: volun-
tatem etiam in genere, absq; distinctione

R r ali-

Quo ma-
gis progre-
ditur ani-
ma eò ma-
gis debet à
se ipsa &
operatio-
nibus suis
recedere.

11215
11446

era
tica

117

29

NOTA.
Viri va-
luntatis a-
mare pos-
sunt, si intel-
lectus a-
moris ob-
iectum di-
stinctè non
cognoscit.

Dubij re-
solutio.

aliqua amare necesse est. Nam cum in
 subtili ista communicatione Deus lux sit
 & amor; æqualiter duas istas informat
 imbuitque potentias; quamvis interdum
 unam feriat amplius, quam aliam. Vnde
 nonnunquam plus sentitur intelligentiæ,
 quam amoris: nonnunquam verò inten-
 sior percipitur amor quam intelligentia.
 Et propterea non est cur in statu isto vo-
 luntatis otiositas timeatur: si enim ab ex-
 ercicio actuum, per particulares notitias,
 (in quantum ab ipsa proficiscebantur)
 directorum & gubernatorum desistat, in-
 ebriat illam Deus amore infuso, median-
 te contemplationis notitiâ; sicuti nuper
 diximus. Sunt autem tanto meliores, dul-
 ciores, magisque meritorij actus, qui con-
 templationis huius infusæ ductu eliciun-
 tur: quanto melior est motor, qui amorem
 istum infundit animæ & in ea accendit:
 manet enim voluntas Deo vicina, & ab
 alijs gustibus abstracta & aliena. Propter
 ea sollicite inuigiletur, vt voluntas à suis
 amoribus vacua sit & abstracta: si enim
 non retrocedat, aliquem cupiendo degu-
 stare succum, vel consolationem; etiam si
 illam particulariter in Deo non sentiat,
 ad vteriora progreditur: ad Deum super
 omnia ascendendo; quando quidem nul-
 lius rei gustu delectationeque tangitur.
 Et quanquam adeò particulariter & di-
 stinctè Deum non degustet, nec eum ita
 distincto actu diligit, plus tamen degu-
 state eum in illa infusione generali, obscure
 & arcane; quam si notitijs distinctis rege-
 retur, siquidem manifestè tunc illa ag-
 noscit, nullam notitiam tantam sibi dele-
 ctationem adferre, quantam quieta illa &
 solitaria: amatque illum super omnia a-
 mabilia: quandquidem omnes alios suc-
 cos, vniuersarumque rerum delectatio-
 nes repudiauerit & sint illi insulsæ. Vnde
 non est cur affligatur: si enim nequit ani-

ma succis gustibusque actuum particu-
 larium occupari & oblectari; ad vterio-
 ra tendit: nam non retroire, aliquid sensi-
 bile amplectèdo, est in inaccessibili, quod
 est Deus, vterius progredi. Atque ita vo-
 luntas, ad hoc, vt ad Deum tendat, potius
 hoc facere debet, ab omni se re delecta-
 bili ac dulci abstrahendo, quam illi inni-
 tendo. Hocque modo optimè satisfacit
 præcepto amoris, quod præscribit, Deum
 super omnia diligendum. Quod vt cum
 omni perfectione fiat, cum ista nuditate,
 & omnium rerum peculiari vacuitate ex-
 exerceri debet.

§. II.

Nec etiam est, cur vereamur, memori-
 à suis formis figurisque vacuum reman-
 suram: cum enim Deus nullam formam,
 nullamque habeat figuram; tuta se cura
 que est memoria à forma & figura eua-
 cuata, ac Deo amplius sit vicina. Nam
 quo imaginationi magis fuerit innixa; eo
 magis à Deo fit remota; maiorique est pe-
 riculo exposita: cum enim Deus sit (vt est)
 incogitabilis, imaginationi non subest.
 Cum itaque isti spirituales Magistri ani-
 marum statum, quæ viam hanc contem-
 plationis quietæ & solitariæ carpunt, non
 intelligant; eò quod ipsi nondum ordina-
 rium quandam vulgaremque discurren-
 di & actus exercendi modum transile-
 rint (imò nec fortassis ad eum peruene-
 rint) huiusmodi animas otiosas arbitran-
 do: *Animalis enim homo* (hoc est, qui à sen-
 su animali sensitiuæ partis non egredi-
 tur) *non percipit ea que sunt spiritus Dei.* (vt ait
 sanctus Paulus) pacem contemplatio-
 nis quietæ & tranquillæ qua fruebantur,
 quamque illis tribuebat Deus, perturbant;
 coguntque illas meditari & discurre-
 re, actusque elicere, non sine grauitate,
 repugnantiâ, ariditate, & distractione:

animarum ipsarum, quæ in quietâ paci-
ficaque recollectione sua vellent permane-
re: persuadent illis insuper Magistri isti,
vt contentur succos fetuoresque elicere;
cum tamen contrarium potius deberent
illis consilium. Quod cum ipsæ præstare
nequeant, nec sicuti prius in huiusmo-
di rebus sese exercere, (iam enim tempus
rerum istarum transijt, neque hoc est
amplius earum iter) duplicate inquieran-
tur, se perditionis viam arripuisse existi-
mando; ad quod etiam credendum Ma-
gistri isti eas inducunt & spiritum ear-
um exsiccant, ac pretiosis vnctionibus,
quas in solitudine ac tranquillitate in-
fundebat illis Deus, eas priuant, (quod
certè, vt dixi ingens damnum est) &
atris cœnosisque vnctionibus eas illi-
nunt, quandoquidem in vno iacturam
patiuntur, in alio verò absque fructu la-
borant. Ignorant isti, quid sit spiritus, &
insignem Deo iniuriam ac irreuerentiam
faciunt; rudem impolitamque suam ma-
num operi diuino adhibendo. Nec enim
parum Deo constitit, eosque deduxisse
animas, magnisque æstimat eas ad hanc
solitudinem, potentiaramque suarum
ac operationum vacuitatem peruenisse,
vt possit loqui ad cor earum, quod ille
semper exoptat: ipse earum curam ge-
rit, & in eis cum abundantia pacis re-
gnat, actus potentiaram discursiuos,
quibus tota nocte laborando nihil ca-
piebant, deficere & cessare faciendo: il-
lasque iam in spiritu, non verò in opera-
tione sensus pascendo: cum sensus &
ipsius operatio, incapax sit spiritus.
Quanti autem ipse faciat tranquillita-
tem istam, vel contempcionem, seu an-
nihilationem sensus, optime ex illa tam
notabili efficacique adiuratione, quam
fecit in Canticis apparet, dum ait. *Ad-*
mirabilem intro vos filia Hierusalem, per capreas cer-

uosque camporum, ne suscitatis, neque eugig-
lare faciatis dilectam, donec ipsa velit. Qui-
bus verbis significauit, quantum obdor-
mitionem, solitariamque obliuionem
amet, quandoquidem solitaria hæc,
& recessui dedita animalia interponit.
At spirituales isti Magistri, nolunt
quiescere animam: sed laborare sem-
per, taliterque operari, vt non præbeat
locum operationi diuinæ, conantur-
que vt id quod ipse operatur, anima
operatione destruat & aboleatur, vul-
pes paruulas quæ florentem vineam de-
moliuntur non eijciendo. Et propter
ea conqueritur Dominus per Isaiam di-
cens. *Vos enim depastis estis vineam meam.* *Isa. 33. 4.*
Verum fortassis homines isti bono du-
ctuzelo, in errorem labuntur, eò quod
eorum scientia non se amplius exten-
dat. Non tamen propterea excusati sunt
dum consilia temeraria dant, non intel-
lecta prius via spiritusque, quo anima
ducitur: quod si illius notitiam non ha-
bent, cur rudem suam manum rei quam
ignorant, adhibere non verentur, nec
tales animas ad eos, qui melius eas in-
telligant & dirigant, transmittunt? Nec
enim exigui res est oneris & culpæ in
causa esse vt inæstimabilium bonorum
iacturam faciat anima ob inepta con-
silia, imò vt tota pessum eat: vnde ille
qui temerarie errat, cum obligatus
sit non errare (sicut vnusque in offi-
cio suo tenetur) non erit absque pœ-
na, secundum modum damni quod in-
tolit. Diuina siquidem negotia, consi-
deratè admodum oculatèque tractan-
da sunt, præsertim quæ restam delica-
tas sublimèque concernunt, in qui-
bus quasi immensum lucrum, si non er-
retur, sperari potest, immensum ve-
rò detrimentum imminet si
aberratur.

*Magistri
spirituales
notent &
timeant.*

R. 2 §. 12, Sed

11215
111111

era
tica

IV
24

*Doctrina
contra Cō-
fessarios &
Magistros
animas in
seruitute
quandā de-
sinentes.*

Sed iam quod dicere velis, habere huiusmodi hominem excusationem aliquā (quanquam ego eam non videam) saltem dicere non poteris, eam habere illum, qui curam alicuius animæ gerens nunquam eam è potestate sua liberam dimittit, idque ob fines respectusque vanos, quos nouit ipse, qui certè impunè non abibit. Est enim extra controuersiam, quod cum anima illa progredi debeat in spiritali via proficiendo, (ad quod semper Deus fert illi opem) mutare illam debere stylum orationisq; modum, & aliam sublimiorique, ea quam præbet illi Magister iste doctrina alioq; spiritu indigere. Non enim omnibus sufficiens est doctrina, ad omnibus casibus successibusq; qui in via spiritali occurrunt, consulendū: nec omnes ad eò perfectio consummatoque spiritu præditi sunt, vt cognoscaūt, quā ratione anima, in quocunque spiritalis vitæ statu deduci gubernarique debeat: ad minus nequaquam sibi persuadere debēt, se omnibus, quæ ad negotiū istud requiruntur, præsidijs instructos esse, & Deum animam illam ad vltiora non esse deducendum. Quemadmodum non quilibet qui nouit edolare lignū, imaginem quoque sculpere nouit: nec qui illam sculpere didicit, continuo læuigare illam & perpolire caller: sed nec qui læuigare caller, artem depingend illam habet: nec tandem qui pingere eam nouit, vltimam illi imponere manū & perfectionem sciet: quilibet enim istorum, nil amplius præstare potest imagini, præter id quod nouit, & si aliquid amplius attentare voluerit, nil aliud hoc esset, quàm eam destruere. Iam ergo rem hanc penitus inspiciamus: si tu, ô spiritalis Magister, cū sis solummodo edolator vis ad mundi contemptum, appetitumque mortificationem inducere:

animam, vel ad summum sis sculptor, & in sanctis illam meditationibus exerceas, nec præter hæc aliud nosti: quomodo tu ad vltimam vsque subeitis picturæ perfectionem deduces animam istam, quæ pictura nō iam amplius in edolando, neque in sculpendo, aut etiam in expoliendo consistit, sed in operatione, quam successiuè Deus in ea perfecturus est? Vnde perspicuum est, si doctrinæ tuæ, quæ semper vna est, eam perpetuò alligatam esse volueris, vel retro eundem illi esse vel ad minus non progrediendum. Quis enim esset obsecro exitus imaginis, si nihil aliud in ea efficeret, quam eam edolare, & alleque runderet iectibus (quod spiritaliter loquendo nihil est aliud quam potentias animæ exercere)? Quādo perfecteretur hæc imago? Quando vel quomodo dimittenda esset vt eam depingat Deus? Estne possibile, te omnia hæc officia tibi soli usurpare? tamque te perfectum consummatumq; arbitrari, vt nunquam anima ista alterius opera, præter tuam, opus sit habitura? Et dato casu, quod sufficiens sis alicui animæ, eo quod dotibus ad vltius progrediendum sit destituta, est tamen quasi impossibile, vt talis sis pro omnibus, quas è tuis elabi manibus non permittis: quamlibet enim diuersa via deducit Deus vt vix vnus reperitur spiritus, qui in dimidia parte modo quo vtitur & procedit, cum alterius spiritus modo conueniat. Quis enim erit sicut S. Paulus, qui potens sit omnia fieri omnibus, vt omnes lucrificat? Tu verò taliter rannide opprimis animas, taliterque illas libertate priuas, tibi ipsi latitudine libertatemque Evangelicæ doctrinæ vendicando, vt non solum ne ab eis delectaris labores, sed quod deterius est, si forte scias illarum aliquam cōsiliij petendi gratia alium adijisse, aut quidpiam aliud cum eo, quod tecū conferre nō expediebat, contulisse, vel

vel si forte illam ipse Deus direxerit ad eum, ut ab eo disceret, quod tu non doces: tu te sic cum ea geris (quod non sine rubore dico) sicut matrimonio iunctæ personæ ob zelotypiam contententes, facere consueverunt: qui certe zelus, quo tu flagras, non est honoris diuini, sed superbiæ ac præsumptionis tuæ. Quo enim pacto tu scire potes, animam illam alterius opera non indignuisse? Grauius indignatur Deus hominibus huiusmodi, vindictamque illis per Ezechielem Prophetam minatur dicens.

Luc. 14. *Va Pastoribus Israel, lac comedebatis, & lanis operiebamini: requiram gregem meum de manu vestra &c.*

Debent itaque homines isti in libertate relinquere huiusmodi animas; tenenturque permittere eas ad alios se cõferre, & grato eas redeuntis excipere vultu; non enim sciunt qua via velit Deus illas proficere: præsertim verò, quando ipsius doctrina non illis amplius placet & sapit; quod est indicium, Deum eas alio itinere ad vltiora prouehere, & alio iam indigere Magistro: imò potius ipsimet debent hoc illis consulere, quidquid vero aliter fecerint, exulta id nascitur superbia & præsumptione.

§. 13.

Verum prætermittamus nunc istum procedendi modum, & loquamur de alio profus pestifero, quo homines isti vel alij ipsius peiores vtuntur. Eueniet aliquando ut vngat Deus aliquas animas desiderijs sanctis in citamentisque; ad deserendū mundum, vitamque ac statum in melius mutandum, ac Deo, spreto sæculo inseruiendum (quod Deus plurimi facit, eoque videlicet eas perduxisse; res enim sæculi, non sunt secundam eorum Dei) ipsi verò ob rationes humanas, ac respectus Christi doctrinæ, ipsiusque mortificationi, ac reum omnium despectui repugnantes: vti-

litati videlicet suæ vel consolationi attendendo, vel vbi nihil erat timendum metuendo, rem hanc differunt, vel difficilem reddunt, vel (quod deterius est) ab hac cogitatione eas diuertere conantur: cum enim homines isti deprauato parumque deuoto ac nimium mundo vestito, modiceque in Christo mansuetato præditi sint spiritu; nec intrant ipsi, nec alios intrare permittunt. Sicut Saluator noster ait, *Va vobis legu periti qui tulistis clauem scientiæ, ipsi non introistis, & eos qui introibant prohibuistis.* Verè enim affirmare possumus istos esse veluti vectem ac offendiculum, ad cœli ianuas positos: dum non considerant Deum eos in hoc constituisse officio; vt illos quos ipse vocat, intrare compellat, quemadmodum eis in suo Euangelio iniunxit: ipsi verò è contra repellunt, ne per angustam portam ad vitam ducentem ingrediantur. Hoc igitur modo spiritalis Magister est cœcorum vnus, qui Spiritus sancti ductum in anima impedire potest: quod sicuti diximus, multis cõtingit modis, quidam enim scienter, alij ignoranter labuntur, vtisq; tamen impune non erit: siquidem cum officio isto fungantur, scire considerareque quid agant tenentur.

§. 14.

Alter cœcus, quem diximus impedire posse animam in hoc recollectionis genere, est Cacodæmon, qui sicut ipse cœcus est, ita etiam animam cupit esse cœcā qui in altissimis solitudinibus istis, in quibus infunduntur delicatæ Spiritus sancti vntiones (quod ei maximo operè displicet, planeque inuidia ringitur videndo auolare sibi animam, nec à se amplius posse capi, plurimumque ditescere) conatur in istā nuditatem & abalienationem aliquas notitiarum catarrhas seu maculas intrudere, & aliquas sensibilibus delectationibus, interdū etiam bonarū tenebras offundere

Rr 3

v

11215
11216

11217
11218

11219
11220

Luc. 11. 52

Luc. 14. 23

NOTA.

ut alliciat magis animam, eamque iterum ad sensuum commercium & usum retrahat, & ut rerum illarum considerationi vacet, illasque quo ad Deum ire possit, notitijs illis bonis, succisq; sensibilibus innixa amplectatur, persuadet. Qua in re distrahit eam, & facile ab illa solitudine & recollectione, in qua Spiritus S. stupendas res illas arcane operabatur, abducit. Tunc verò anima cum ad sentiendum & degustandum prona sit (maximè si res istas ambiat) nullo negotio notitijs delectationibusque illis adhaeret, & ab illa solitudine, in qua Deus operabatur recedit. Cū enim ipsa iudicio suo, in pacifica illa de qua in presenti agitur solitudine nihil ageret, sed esset otiosa, videtur illi istud melius esse, quandoquidè hic est aliquid, & ibi nihil. Est res profecto miserabilis, quod se ipsam anima nō intelligēdo, dū vni buccellæ inhiat, ne tota ipsa à Deo depasatur, sibi ipsi impedimēto est, quod facit Deus eā in spiritalib. ac solitarijs vnctionibus palati sui absorbendo. Atque hoc modo propter rē nullius propè momenti, maxima dæmon infert mala & detrimēta, faciendo perdere animā immēsas diuitias, & exigua esca (sicut evenit pisci) è mari purissimarum spiritus aquarū, in quibus immerla erat in Deo absq; vllō, cui inniteretur adminiculo, illā educendo. Et ita ad litus extrahit eā, adminiculū illi & fulcimētum luppeditando, facitque eam reperire fundū, & ut per terrā cum labore gradatur, ne in aquis Suloë quæ in silērio currūt, diuinis delibuta vnctionibus nater, persuadet. Totque & tanta hac in parte operatur dæmon, ut res sit planè stupenda: & cum exiguum damnum, quod hac in parte animabus infert, maximum celsendum sit, vix tamen reperitur anima, quæ hac via incedat, cui non ingentia irroget, damna, eamq; grauem pati iacturam compellat.

vix in hoc itinere aliqua reperitur anima cui graue non inferat dæmon detrimentū.

Malignus siquidem iste magnā cū sagacitate, sese hic in transitu, qui inter sensuum spiritumque reperitur, colloca, ipsomet sensu decipiendo & mescando animā, res nimirū sensibiles ut in illis detineatur, nec vngues eius euadat, obijciendo. Anima porro summa cū facilitate consentit sese detinet, nihil .n. amplius præter illud nouit, nec putat aliquid in re illa latere dānū: quin potius scilicet hoc adscribit forti, auideque arripit, à Deo se visitari arbitrandō: sicq; in interiora sponsi nō ingreditur, sed ad portam duntaxat remanet, quid ibi agatur inspicendo. *Omne sublime videt*, ait Iob (hoc est omne sublime animarum) ut illud nimirū impugnet. Quod si forte fortuna earū aliqua ad recollectionē ei elaboratur, horribus ipse, terribus, vel doloribus corporalibus, seu strepitibus, exterioribusque sonis, illā perdere conatur, facitq; eam ad sonitū sese referre, ut hoc modo illam foras extrahat, & ab interiori spiritu diuertat, idque eousq; donec preualere non valens, eā relinquat. Tantaque cum facilitate, rantas impedit diuitias, & istas pretiosas destruit animas; ut licet ipse multo pluri hoc faciat, quā multas alias prosterne animas, nihilominus ob facilitatē, qua id cōsequitur, & ob modicū quod ea in re impedit laborē, parui hoc estimat.

§. 15.

Ad hoc propositum intelligere possumus id, quod ipsemet Dominus dixit Iob: *Ecce sorbebit suum & nō mirabitur: & habet fiduciam quod insuat Iordanis in os eius*: (qui sublimiora perfectionis significat) *in oculis eius quasi hamo capiet eum. & in sudore perforabit naves eius* (hoc est, notitiarū cupidibus, quibus ferit illam, diuertet spiritum ipsius: siquidē aër, qui ex naribus egreditur vnitus, si illa fuerint perforata, per multas dissipatur partes. Et inferus ait. *Sub ipso erunt radij solis, & sterneret sibi aurum* quasi

quasi lumen; efficiendo nimirum vt admirabiles diuinarum noticiarum radios amittant illuminatæ animæ, & pretiosum ornamentorum diuinorum aurum, ex opulētis animabus ipse dissipat & effundit.

O igitur animæ, quando tam sublimia dona à Deo recipitis, vt per solitudinis, recollectionisq; statum vos deducat à vestro laborioso sensu vos separando, ne quæso ad eū reuertamini; sed operationes vestras relinquit: si enim prius vobis adiumento erant, ad mundum vosq; ipsas abnegandas, cum in incipientium statu versaremini, nunc cum Deus hunc vobis insignē exhibet fauorē, vt ipsemet operarius & artifex esse velit, erūt vobis obstaculo, & maximo impedimēto. Dūmodo enim curetis in nulla re operationes vestras occupare, ab omnibus rebus eas abstrahendo, nec illas implicando, (hoc enim vobis ex parte vestra in statu isto faciendum incūbit) & præterea vt simul aduertentiā seu attentionem amorosam & simplicē adhibeatis, nullam animæ vim in ferendo (nisi forte abstrahendo illā ab omnibus & subleuando, ne pacē ipsius perturbetis & alteretis) his inquam præstitis, cœlesti refectione cibabit illam Deus, quandoquidem nullum ipsi in ea ponitis obstaculū.

§. 16.

Tertius tandem cæcus, est ipsamet anima, quæ se ipsam non intelligēdo, turbat se ipsam, sibiq; detrimentum infert. Cum enim nihil sciat aliud, nisi per sensus operari, quando vult eā Deus in vacuo illo ac solitudine collocare, in qua suis nequit vti potentijs, neq; actus vt dictū est, exerceat: cū videatur illi, nihil se operari aut agere, sensibilius expressiusq; conatur suos actus elicere: hocq; modo distrahitur, & impletur ariditate & desolatione quæ fruebatur prius otiositate pacis silentioque spirituales, in quo Deus suauitatem illi occultē in-

fundebat. Imò eueniet interdum vt contendant coneturque Deus in tranquilla illa quiete detinere animam, ipsa verò è contra obstinatè reluctetur, imaginatione vociferari, intellectuque incedere nitendo: sicut accidit puerulis, quos cum eorū matres absque villo ipsorum labore & incessu, suis gestent vlnis: vociferantur ipsi, seseque proripiunt, suis incedere pedibus cupientes, sicq; nec ipsi ambulant, neque matres ambulare permittunt, vel certe quemadmodū si pictor aliquā depingeret imaginē & ipsa sese hinc & inde moueret, nil profectò illū sineret efficere. Animaduertat igitur anima, quod licet non se sentiat tunc ambulare, multo tamen plus itineris cōficiat, quam si suis graderetur pedibus: Deus enim in suis vlnis portat eam, vnde illa non sentit iter; & quāuis videatur illi, nihil se agere, multo tamē plus præstat, quā si ipsa operaretur; Deus enim operans est. Quod si ipsa nō animaduertat ista, non est mitū; nā ea quæ operatur Deus in anima, non assequitur sensus. Diuinis ergo se manibus committat, ipsique cōfidat, si enim ita faciat, tuta securaq; incedet: nullū enim ei metuendū est periculum, nisi quando illa ex se, vel propria industria, suis potentijs voluerit operari.

§. 17.

Sed reuertamur iam ad proposita nobis de profundis istis potentiarum cauernis tractationem, in quibus diximus, maximas tunc esse solere animæ afflictiones, quando eam Deus ad secum illam vniendam subtilibus istis & delicatis vniotionibus inungit & disponit, quæ solent interdum ad eō subtile esse ac sublimes, vt intimum animæ fundum penetrando, taliter illam disponant, & suauitate deliniāt, vt dolor, & ob ingens desiderii defectio, cum immenso cauernarum istarū vacuo, sit quasi infinitus. Reuertamur inquam

11215
1121611217
11218

11219

11220

Ea quæ
Deus ope-
ratur in
anima non
assequitur
sensus.

inquā ad id de quo tractabamus, nimirū si vnctioes quæ cauernas istas, ad spiritualis matrimonij vnionem disponebant, tā nobiles & excellētes sunt, sicuti diximus; qualis obsecro erit possessio, qua modo in vnionis statu fruuntur? In dubium est, secundum sitis, famis, dolorisque cauernarū istarū magnitudinem; satisfactionē quoque, satietatem ac delectationem ipsarum futuram, & secundum dispositionum subtilitatem fore etiam fruitionis & possessionis sentimenti animæ præstantiā, quod sentimentum seu sensatio animæ est vigor & virtus, qua ipsius substantia prædita est, ad sentiendum & fruendum potentiarum obiectis.

*Cur potentia anima
Cauerna
appellatur.*

Potentias istas, cum magna proprietate appellat hoc loco Cauernas anima. Cum enim sentiat Cauernas istas intelligentias profundas, lampadumque istarū splendores capere, manifestè animaduertit, tantā inesse illis profunditatem, quāta est intelligentiæ & amoris profunditas: tantamque ipsarum capacitatem, & tot earum sinus quot distinctas causas seu origines intelligentiarū, delectationum, & gaudiorū recipit: quæ vniuersa in ista seu sensus sensationis animæ Cauerna recipiuntur & stabiluntur, quæ sicut dixi est virtus capax, quā ipsa habet ad res istas possidendas, sentiēdas & degustandas, sicut communis phatariæ sensus, est omnium obiectorum quæ sensibus externis representantur receptaculum, eodem modo sensus iste communis animæ, est tam nobili excellentique possessione illustratus & locupletatus.

V E R S V S I V.

Obscuro prius ac cæci.

Duas ob causas potest oculus non videre, vel quia in obscuro versatur loco, vel certè quia est cæcus. Deus lux est,

& verum animæ obiectum: & quando illa à luce ista non illuminatur, in obscuro est: licet perspicacissimos habeat oculos. Quando verò in peccato manet vel aliter occupat appetitum, cæca est: & quamuis tunc lux diuina non desit; quia tamē cæca est, non illum propter animæ obscuritatem, quæ est ignorantia practica qua tenetur cernit; quæ etiam antequam per transformationem istā illuminaretur à Deo, tenebrosa erat, & tantorum honorū Dei ignora, sicut sibi contigisse, antequam à Deo illuminaretur, ait Sapiēs, verbis istis: Ignorantias meas illuminauit. Spiritualiter autem loquendo, aliud est manere in obscuro, aliud vero manere in tenebris. Nam manere in tenebris, est cæcum esse in peccato; sed manere in obscuro, esse potest absque peccato. Hoc autem duobus modis euenire potest; videlicet respectu rerum naturalium carendo luce aliquarum ex illis. Vel certè respectu rerum supernaturalium, multarum ex illis lucem non habendo. Et respectu duarum rerum istarum dicit hic anima, obscurum fuisse sine Deo intellectum suum. Donec enim dixisset Dominus: *Fiat lux*; tenebræ erant super faciem abyssi Cauernarum sensus, qui quanto abyssalior est, profundiorumque Cauernarum, quando Deus, qui est lumen, non eas illuminat; tanto abyssaliores profundioresque tenebræ in illo reperiuntur. Vnde impossibile est illum ad diuinam lucem atrolere oculos, sed ne in mentem quidem illi eam veniret: cum enim illam nunquam viderit, neque sciat qualiter se habeat, nequibit desiderare illā; quin porius tenebras appetat, & ab vna tenebra labetur in aliā, ab illa priore ductus tenebra, neque enim potest vna tenebra ducere, nisi ad aliā tenebram. sicut enim dicitur: *Dies diei eructat verbum, & nox nocti indicat scientiam.* Et sic vna

tenebrarum abyssus, inuitat aliam; & vna lucis abyssus, inuitat aliam lucis abyssum, qualibet similem sibi inuitante: atque ita gratiæ lux, quam Deus animæ isti prius infuderat, & per quam, abyssi suæ aperuerat illi oculos, ad lucem diuinam intuentiam (qua in te gratiam illam & amicam effecerat) aliam gratiæ abyssum inuitat: quæ est diuina ista animæ in Deum transformatio, per quam oculus sensus illuminatissimus remanet & acceptissimus.

Cæcus præterea erat sensus in quantum alia re præter Deum oblectabatur; nam superioris rationalisq; sensus cæcitate, Appetitus causat; qui velut catarrhacta & nubecula sese interponit, cordisque oculo inhæret, ne res quas coram se habet cernat. Erat in quantum sensus oblectamenta consectabatur, ad videndas immensas diuitias pulchritudinesque diuinas, quæ recto erant, cæcus erat. Quemadmodum enim aliquid etiam minimū, oculo superpositum, satis est ad visionem impediendam, & ne obiecta alia præsentia licet maxima possit videre: ita vel vnicus appetitus cui anima obnoxia sit, satis est pro illo tempore, quo viget, ad vniuersas istas stupendas gratias diuinas impediendas, quæ ab appetitibus & delectationibus, quas anima cupit, plurimum distant. Quis posset hęc dignè assequi verbis quam impossibile sit animam appetitibus subditam de rebus diuinis, vt illæ in se sunt iudicare? Nam ad rectum de rebus diuinis ferendum iudicium, debent appetitus & delectatio omnino profligari, nec debet eas anima cum ipsis iudicare: secus enim res diuinas pro non diuinis accipiet, & reputabit, & res non diuinas pro diuinis. Inhærente namque catarrhacta & nubecula illa iudicij oculo, nil aliud nisi nubeculam, iam vnus, iam alterius coloris, sicuti sese obijciat videbit: & nube-

culam illam Deum esse arbitrabitur, eod quòd nihil aliud præter nubeculam sensui inhærentem videat; Deus autem sub sensum non cadit. Vnde appetitus & delectationes, sublimium rerum cognitionem impediunt, quemadmodum Sapiens significat dicens: *Fascinatio enim nugacitatis obscurat bonam, & inconstantia concupiscentia transuertit sensum sine malitia.* Quamobrem qui nondum eum spiritualis vitæ obtinuerunt gradum, vt ab appetitibus & delectationibus purgati sint, sed adhuc aliquo modo in ipsis animales sunt, credant & sibi persuadeant se viles abiectasque spiritus res (cuiusmodi sunt illæ quæ magis ad sensus, in quibus ipsi adhuc viuunt accedunt) magnas insignesque reputaturos; res verò sublimes & præstantes spiritus, hoc est, quæ à sensibus magis remotæ sunt, parui facturos & despecturos.

Animalis homo est ille, qui vivit adhuc cum naturæ suæ appetitibus, qui appetitus licet interdū res spiritus attingant; si tamen voluerint naturali suo appetitu illis adhærere; iam sunt naturales appetitus. Parum enim refert, vt obiectum spirituale sit, si illius appetitus ex seipso originem trahat, vimque ac radicem suam in natura habeat defixā. Sed dices: *Quādo ergo desideratur Deus, nonne hoc supernaturale est?* Respondeo; non semper esse, sed quando desiderij huius motuum seu incitamentum supernaturale est, & Deus in super huiusmodi appetitus vim & efficaciam præbet: hoc autem longè diuersum est. Sed quando tu ex te ipso desiderium istud habere vis, quantum ad eius modum spectat: non est amplius quam aliquid naturale. Vnde quando ex te vis gustibus spiritualibus adhærere, & in eis appetitum tuum naturalem exeres; iam opponis catarrhactas, & es homo animalis,

S s

11215
1121611217
11218
11219*Quis sit animalis homo.**Quā grāuiter decipiuntur multi orationi dediti.*

Quamvis
desideria
nostra spi-
ritualia
sunt & su-
pernatu-
ralia.

malis, neque de spiritualibus, omnem
sensum appetitumque naturalem su-
perantibus, iudicium ferre poteris, aut
illas intelligere. Quod si tibi hæc adhuc
dubia videantur: nil tibi amplius dicen-
dum occurrit, nisi ut ista denuo legas, &
fortassis libera à dubitatione euades: satis
enim veritatis substantia enucleata est,
ne locus hic patitur prolixiorum istis de
rebus, tractationem. Hic itaque sensus,
qui antea absque ista luce diuina ob-
scurus erat, & suis obsecratus appetitibus
iam taliter constitutus est, ut profundæ
ipsius cauernæ, hac diuina vniõne me-
diante

In consuetis excellentijs

*Calorem, lucemque simul, suo prabeant di-
lecto.*

VERSUS V. & VI.

*In consuetis excellentijs
Calorem lucemque simul,
suo prabeant dilecto.*

Cum enim istæ potentiarum cauernæ,
a deo stupendo modo in admirandis
lampadum illarum splendoribus, quæ in
ipsis ardent, positæ collocatæque sint,
cumque iam illustratæ, & in Deo sint ac-
centæ, præter integram, quam sui ipsarum
illi faciunt, traditionem; eosdem ipsos
splendores, quos ab eo cum amorosa glo-
ria susceperunt, ad Deum in Deo trans-
mittunt, inclinatæ iam ipsæ ad Deum in
Deo, effectæ etiam ipsæ lampades, in
splendoribus diuinarum lampadum ac-
centæ eandem lucem, & amoris calorem
quem suscipiunt ad suum reflectendo di-
lectum. Hic enim eodem prorsus modo,
quo ipsum amoris calorem suscipiunt &

cum eadem perfectione ac excellentia,
cum qua ipsis ab eo tribuitur, eidem eum
præbent. Quemadmodum vitrum solis
radijs translucens, facere solet.
Quamquam in nostro casu multò subli-
mius hoc fiat, eo quod hac in re volunta-
tis exercitium interueniat.

In consuetis excellentijs.

Hoc est, peregrinis, & ab omni comuni
sensu alienis, omnemque verborum ap-
paratum superantibus. Nam secundum
excellentiã perfectionemque cum qua
intellectus diuinam suscepit sapientiam,
est quoque excellentia ac perfectio, cum
qua præbet illam anima. Et secundum
excellentiã, cum qua voluntas cum di-
uina est vnita bonitate, est etiam excellen-
tia cum qua dat illa Deo in Deo eandem
bonitatem: ad hunc quippe finem recipit
eam ut eam det. Et eodem prorsus modo,
secundum excellentiã & perfectionem
cum qua in Dei magnitudine cognoscit,
manendo vnita in illa lucet, & calorem a-
moris præbet. Et iuxta excellentiã &
perfectionem aliorum attributorum diui-
norum quæ communicat ibi animæ, for-
titudinis videlicet, pulchritudinis, iustitiæ
&c. sunt etiam excellentiæ, quibus spiri-
tualis sensus, lætabundus dat dilecto suo
in suo dilecto eandem ipsam, quam ab eo
recipit lucem. Nam cum ipsa in hoc statu
sit facta vna eademque res cum eo, est ipsa
Deus per participationem; & quamquam
non in tam perfecto gradu, sicut in alia vi-
ta, est ramentum (sicuti diximus) velut in um-
bra Dei. Atque ita cum ipsa, per transfor-
mationem istam sit umbra Dei facit ipsa
in Deo per Deum id, quod facit ipse in ea
per semetipsum: eo quod amorum vol-
untas, sit vna. Hocque modo, sicut Deus
seipsum illi dat cum libera & gratuita vo-
luntate: sic ipsa etiam, tanto liberiores ge-
nerat.

nerosioresque habens voluntatem, quāto magis Deo in Deo unitam: quodammodo per amorosam complacentiam, quam de essentia diuina perfectionibus; ipsius habet, dat Deo ipsum Deum. Estque hoc mysticum quoddam, & affectuum animæ, donum factum Deo: verè enim videtur ibi animæ, Deum esse suum, & quod ipsa tanquam filius Dei adoptiuus, cum proprietate iuris, per gratiam, quam Deus sui ipsius fecit illi eum possideat. Dat igitur illi dilectio suo, qui est ipsemet Deus, qui sese dedit illi. Qua in re, quicquid debet exoluit: voluntariè eam & libenter tantundè dat illi, cum delectatione & inestimabili gaudio, Spiritum sanctum veluti rem suam spontanea traditione dando, vt ametur sicut ipse amari dignus est. In quo inestimabilis consistit animæ delectatio, cum nimirum videt quod ipsa det Deo rem, quæ illi secundum infinitam ipsius essentiam cōgruat & quadret. Nam licet verum sit; non posse animam dare denuo Deum ipsi met Deo; siquidem ipse semper in se ipsemet est: nihilominus anima perfectè & prudenter hoc facit, dando quicquid ipsi ab eo datum fuerat, ad persoluedum amorem: quod nihil aliud est, quam tantundem dare, sicut sibi datur: Deus autem contentus & satisfactus est illo animæ dono, & cum minori non illi esset satisfactus, libenterque hoc & gratè accipit, veluti rem propriam animæ, quæ res in sensu explicato datur Deo, & in hoc ipso eam diligit, & denuo liberè sese tradit animæ; & in hoc ipso amat animam: & hoc modo actu inter Deum & animam quidā reciprocos reperitur amor in vnionis conformitate, & matrimoniali traditione, in qua amborum bona, quæ sunt essentia diuina, ab vtriusque in voluntaria vnus alteri traditione coniunctis, possidentur vno alteri dicente illud, quod

filii Dei dixit suo Patri, apud sanctum ^{Ioan. 17.} Ioannem videlicet: *Omnia mea sunt, & tua mea sunt, & clarificatus sum in eis.* Quod in alia vita in fruitione sine intermissione fit, in isto verò vnionis statu tunc fit, quando ad actum & exercitium amoris communicatio animæ & Dei reducitur: tunc in quā potest anima illud offerre donum, quamuis maioris entitatis, quam sit ipsius capacitas & essentia. Perspicuum siquidè est, quod ille, cui multa regna ac nationes velut propriæ subditæ sunt, quamuis ipse multo plus illo entitatis habeant potest tamè eas ipse optimè cui voluerit dare. Et hæc est summa animæ satisfactio & lætitia considerare videlicet: plus se Deo quā ipsa in se valeat dare tanta cū liberalitate Deū ipsi Deo, veluti rem suam dando, idque cum ea luce diuina, amorisque calore, cum quæ fuit illi datus: quod in alia vita fit, lumine gloriæ & amore mediante, in presenti verò per illuminatissimam fidem, & ardentissimum amorem. Atque isto modo

*In consuetis excellentijs.
Calorem, lucemque simul,
suo præbent dilecto.*

simul; coniuncta est enim PATRIS, & FILII, & SPIRITVS SANCTI, in anima communicatio, qui sunt lux & ignis amoris.

Sed notandæ hoc loco à nobis sunt, excellentiæ exquisitæque perfectiones, cum quibus facit Deo hanc traditionem animæ. Circa quod animaduertere oportet, quod cum in actu vnionis istius, quadam fruitionis imagine persuatatur anima, quæ ab vnione intellectus & affectus in Deo producit, oblectata ipsa in se, & obligata, facit Deo traditionē Dei, & sui ipsius stupendis planè modis. Nam quantum ad amorem spectat, gerit se circa Deum anima

11215
11216

11217
11218

11219
11220

In consuetis excellentijs.

Eteodem omnino modo, circa vestigi-
um fruitionis: & etiam circa laudem: &
similiter circa gratitudinem. Et quan-
tum ad primum, hoc est, ad amorem

*Prima est
quia amat
Deum per
CUM.*

*IOH. 17.
26.*

*Secunda,
quia amat
Deum in
Deo.*

*Tertia,
quia amat
Deum ob
id quod in
se est.*

tres præcipuas amoris excellen-
tias habet. Prima est, quia amat hîc
Deum anima, per ipsum Deum: quæ
certè admirabilis excellentia est: amat en-
nim à Spiritu sancto inflammata, & ha-
bens in seipsa Spiritum sanctum, sicut
Pater amat filium, vt per Sanctum Ioan-
nem dicitur: *Vt dilectio qua dilexisti me (ait
Filius Patri) in ipsis sit, & ego in ipsis.* Se-
cunda excellentia est; amare Deum in
Deo. In ista enim vehementi vnione ab-
sorbetur anima in Dei amorem; & Deus
etiam cum vehementia magna se tradit
animæ. Tertia excellentia amoris prin-
cipalis est, amare eum ibi, ob id quod ipse
est. Non enim propterea duntaxat amat
illum, quia est ipsi largus, bonus, liberalis,
&c. Sed multo fortius quia in se, est om-
nia ista essentialiter. Circa verò istam
fruitionis imaginem, habet alias tres præ-
cipuas excellentias admirabiles. Prima
est, quia fruïtur ibi anima Deo, vnita
cum ipso Deo. Nam cum hic anima vniat
intellecta cum sapientia & bonitate, &c.
quas tam clare cognoscit (quanquam
non ita, sicut in alia vita futurum est),
mirum in modum in omnibus rebus is-
tis distinctè (vti superius diximus) in-
tellectis oblectatur. Secunda dilectio-
nis huius præcipua excellentia est, in

solo Deo, absque aliqua creaturæ ad-
mixtione, ordinatè oblectari. Tertia
delectatio est; frui illo solummodo pro-
pter id, quod ipse est, absque proprii
gustus, aut alterius cuiuscunque rei crea-
turæ admixtione. Quod verò ad Laudem
spectat, quam in ista vnione concinit ani-
ma Deo, tres in ea repertiuntur excel-
lentia. Prima est: quia facit hoc anima
ex officio; animaduertit siquidem Deum
eam ad laudem suam creasse, sicut per
Isaiam dicit: *Populum istum formauit mi-
hi, laudem meam narrabit.* Secunda ex-
cellentia est: dicere Deo laudes, ob
beneficia quæ accipit & propter volu-
ptatem, quam in laudando magno illo
Domino experitur. Tertia est; lauda-
re eum ob id, quod ipse in se est: quam-
uis enim anima, nullam inde perciperet
delectationem; laudaret tamen eum
propter id quod ipse est. Ad gratitudi-
nem porò quod attinet, tres alias habet
excellencias. Prima est: gratam esse,
& agere gratias pro naturalibus & spi-
ritualibus bonis, necnon pro vniuersis
alijs beneficijs. Secunda est; ingens de-
lectatio, quam in laudando Deo per-
cipit: vehementissime enim in hanc ab-
sorbetur laudem. Tertia est, lau-
dare ob id duntaxat, quod

Deus est: quod efficacious
multò est, & delectabilius.

✠(o)✠